

TE KOOP / FOR SALE / ZU VERKAUFEN / NA SPRZEDAŻ
ORGEL/ORGAN/ORGEL

Fama & Raadgever 1993/1994

De orgelbouwers: Jacob Hendrik (Jaap) Fama (1934-2001) en Piet Raadgever (1935-2023) begonnen, als oud werknemers van orgelbouwer Van Vulpen, in 1963 een eigen orgel- en klavecimbelmakerij. Deze werd gevestigd in Utrecht, waar vroeger orgelmaker Van Dam (die bij Maarschalkerweerd had gewerkt) zijn werkplaats had. In 1988 verhuisde men naar een pand in Maarssen. In 1995 gingen de beide firmanten uit elkaar. In totaal bouwde de Firma Fama en Raadgever gedurende de periode 1963-1995 104 nieuwe orgels (de meeste in de z.g. "Scandinavische" stijl), 36 klavecimbels en een aantal klavichords. Verder restaureerden ze 41 orgels en hadden ze er 200 in onderhoud. Piet Raadgever bleef tot 2005 zelfstandig.

Het orgel dat nu te koop is werd in 1993 gebouwd als huispijporgel, tijdens de bouw overleed de opdrachtgever en werd het orgel niet verder afgebouwd, totdat de Hersteld Apostolische Zendingsgemeente te Haarlem het orgel aankocht in 1994. De dispositie werd met een vrij pedaal uitgebreid en voor zover als mogelijk werden de registers aangepast aan de functie in de kerkzaal. Het orgel werd op eerste Kerstdag 1994 feestelijk in gebruik genomen. Na het overlijden van Piet Raadgever werd het onderhoud ondergebracht bij oud werknemer van de firma Fama & Raadgever Wim van Dijkhuizen.

Helaas zijn er binnen de kerkelijke gemeente bijna geen organisten meer beschikbaar, om deze reden besloot men om Van den Heuvel-Orgelbouw in Dordrecht de opdracht te geven dit fraaie orgel, dat uiterst geschikt is als studie-orgel, zaalorgel of orgel in een kleine kerkzaal, te koop aan te bieden.

History of the organ builders: 1963 Jaap Fama (1934-2001) and Piet Raadgever (1935-2023) founded their organ and harpsicord company in Utrecht. Before they were employed by Van Vulpen. They started in the former organ builders workshop of Van Dam (who worked with Maarschalkerweerd). In 1988 they moved their shop to Maarssen. The building style of Fama & Raadgever was at that period the so called "Scandinavian" style. All together they built 104 new organs and 36 harpsicords. Besides this they restored 41 instruments and took care for approximately 200 pipe organs. In 1995 the partners went separate ways. Piet Raadgever continued up to 2005. The organ that is now for sale was ordered in 1993 as a residence organ, during the construction period the client however died and the organ parts were stored and the instrument was not further completed until the Apostolic Mission Church in Haarlem purchased the organ in 1994. The composition was expanded and as far as possible adapted to the size of the auditorium. The inaugural concert was on Christmas Day 1994. After the death of Piet Raadgever his former employee Wim van Dijkhuizen was responsible for the maintenance of the organ. Unfortunately, it is difficult to find any organists in the church community, for this reason it was decided to ask Van den Heuvel-Orgelbouw in Dordrecht to offer this beautiful organ for sale.

Die Orgelbauer: 1963 gründeten die ehemalige Mitarbeiter von Van Vulpen, Jaap Fama (1934-2001) und Piet Raadgever (1935-2023) ihre Orgelbaufirma. Bis zum 1988 arbeitete das Unternehmen in der ehemaligen Werkstatt von Van Dam. In 1988 zog der Firma zu Maarssen. Fama & Raadgever baute zu dieser Zeit im Stil der Skandinavische Orgelbau. Insgesamt hat das Unternehmen bis 1995 104 neue Orgeln und 36 Cembalo gebaut. Ab 1995 arbeiteten die zwei Partnern getrennt. Jaap starb in 2001. Piet war bis 2005 selbständig. Diese jetzt zum Verkauf angebotene Orgel wurde 1993 als Hauspfeifenorgel entworfen. Der Bauherr verstarb während des Baus und die Orgelteile wurden eingelagert. 1994 kaufte die Apostolische Missionskirche Haarlem die Orgel, die Disposition wurde erweitert und an den Kirchensaal angepasst. Am Weihnachtstag 1994 wurde die Orgel feierlich in Betrieb genommen. Ab 2005 wurde die Wartung dieser Orgel dem ehemaligen Mitarbeiter der Firma Fama & Raadgever Wim van Dijkhuizen anvertraut. Leider gibt es in der Kirchengemeinde fast keine Organisten mehr. Aus diesem Grund wurde beschlossen, Van den Heuvel-Orgelbau aus Dordrecht zu beauftragen diese schöne Orgel zum Verkauf anzubieten.

Dispositie / specification / Disposition

Hoofdwerk	C-f³	Mechanisch / mechanical / Mechanisch
Prestant	8'	C-B van orgelmetaal, afgevoerd van windlade c ⁰ -b ⁰ van orgelmetaal, afgevoerd van windlade c ¹ -f ¹ van orgelmetaal op windlade
Gedekt	8'	C-B transmissie met Holpijp 8' (Positief) c ⁰ -b ⁰ hout gedekt, op windlade c ¹ -f ³ van orgelmetaal op windlade
Octaaf	4'	C-Fis van hout, open, afgevoerd G-a ¹ van orgelmetaal (frontpijpen) Ais ¹ -f ³ van orgelmetaal op de windlade
Octaaf	2'	C-f ³ van orgelmetaal op windlade
Dulciaan	8' B	C-d ¹ metalen stevels en cilindrische bekers
Dulciaan	8' D	dis ¹ -f ³ metalen stevels en cilindrische bekers
Positief	C-f³	Mechanisch / mechanical / Mechanisch
Holpijp	8'	C-B van hout (transmissie met Prestant 8') c ⁰ -f ⁰ van hout, afgevoerd van windlade c ¹ -f ³ van orgelmetaal op windlade
Fluit	4'	C-b ⁰ van orgelmetaal, gedekt c ¹ -f ² van orgelmetaal, conisch fis ² -f ³ metaal, "flessen-pijpjes"
Nasard	2 2/3' B	C-d ¹ C-B metaal gedekt c ⁰ -d ¹ van orgelmetaal, roer-gedekt
Nasard	2 2/3' D	dis ¹ -f ³ van orgelmetaal, conisch
Gemshoorn	2'	C-B van orgelmetaal, gedekt c ⁰ -f ¹ van orgelmetaal, conisch
Terts	1 3/5' B	C-d ¹ C-B van orgel metaal, gedekt c ⁰ -d ¹ van orgelmetaal, open cilindrisch
Terts	1 3/5' D	dis ¹ -f ³ van orgelmetaal, open cilindrisch
Pedaal	C-d¹	Pneumatisch / pneumatic activated / pneumatisch
Bourdon	16'	C-B van hout op windlade achter de orgelkas c ⁰ -d ¹ van hout afgevoerd van windlade
Koppelingen		Hoofdwerk – Onder-positief (schuifkoppel)
		Pedaal-Hoofdwerk (messing knop)
		Pedaal-Positief (messing knop)
Speelhulp		Tremulant

De windladen zijn de hartstukken van ieder pijporgel. Hun kwaliteit draagt in zeer belangrijke mate mee aan de kwaliteit van het gehele instrument. Om de juiste glans in de klank te verkrijgen is het belangrijk dat het pijpwerk wind krijgt uit tooncancellen. Om deze reden zijn goede mechanische sleepladen belangrijk.

The wind chests are one of the most important parts of the organ. The carpenter's skill and his concern as an organ builder will be found in the manufacture of these parts. Accuracy at this stage sets the demands for other components of the instrument, because it is ultimate that here all parts come together. Another important detail is that pipes receive their wind from a wind chest through note channels.

Die Windladen sind die Herzstücke jeder Orgel. Ihre Qualität bestimmt wesentlich die Qualität des gesamten Instrumentes. Wichtig ist das die Pfeifen ihren Wind bekommen von einer Windlade mit Tonkancellen. Die mechanische Schleifladen wurden von Eichenholz (Rahmen, Windkasten), und Multiplex (Pfeifenraster) hergestellt.

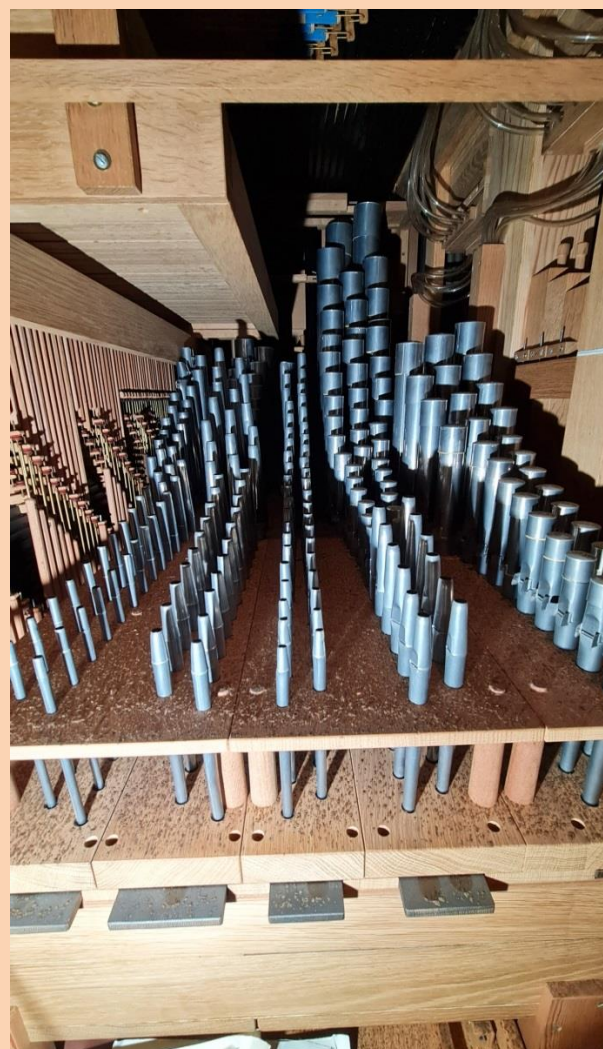
Het Hoofdwerk heeft twee windladen met de ventielen aan de beide zijken van de kas, aflopend van het front naar de achterwand.

The Hoofdwerk (Great) possess two wind chests with the pallet boxes situated at both sides of the organ case.

Das Hauptwerk verfügt über zwei Windladen mit Ventilen an den Seiten des Gehäuse.

De ventielkast / the pallet box / der Ventilkasten

Het Positief is onder de twee Hoofdwerkwindladen geplaatst en heeft één windlade met de ventielen aan de voorzijde (de kleppen- of ventielkast is bereikbaar via het pedaalstuk boven het pedaalklavier).

The Positif has one wind chest and is situated in the bottom- part of the organ case under the two wind chests of the Great. The pallet box is at the front behind the pedal board panel (above the pedal board).

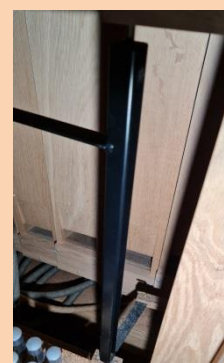
Das Positiv verfügt über eine Windlade an der Unterseite des Gehäuses (unter die Hauptwerkwindladen) eingebaut mit Ventilen an der Vorderseite (zugänglich über der Pedalklavatur).

Het pedaal heeft twee kleine windladen achterin de orgelkas. De cancellenramen, registerslepen en pijpstocken zijn van eikenhout. Om verloop of verlies van wind te voorkomen zijn er onder en boven de slepen viltringen aangebracht. De kleppen- of ventielkasten met de fundamentsbalken zijn van eiken. De pulpeten zijn met leren pulpeetzakjes. De pijproosters zijn van hechthout.

The wind chest of the Pedal is divided in two parts at the back wall of the organ case. The wind chests of this Fama & Raadgever organ were made of massive oak for the frame, sliders and pallet boxes, ply-wood was used for the pipe racks.

Das Pedalwerk hat zwei kleine Windladen auf der Rückseite des Gehäuses. Die Windladen sind aus Eichenholz gefertigt. In den Windladen würden, unter und über den Eichenholzschleifen, Liegelint Ringe installiert um Windverlust zu verhindern. Die Ventilkästen und Fundamentbalken sind aus Eichenholz, Pulpete sind aus Leder.

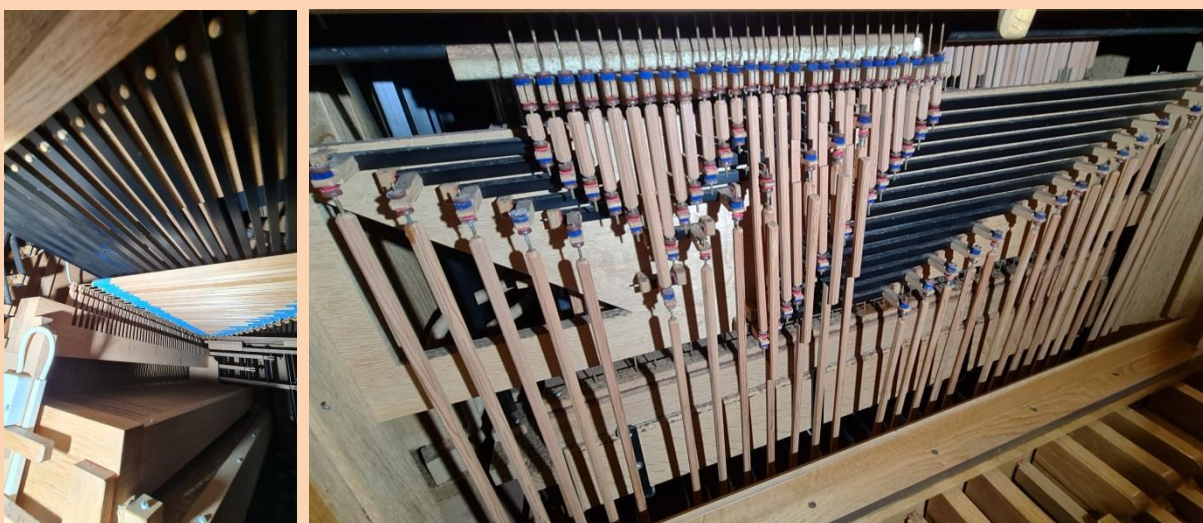
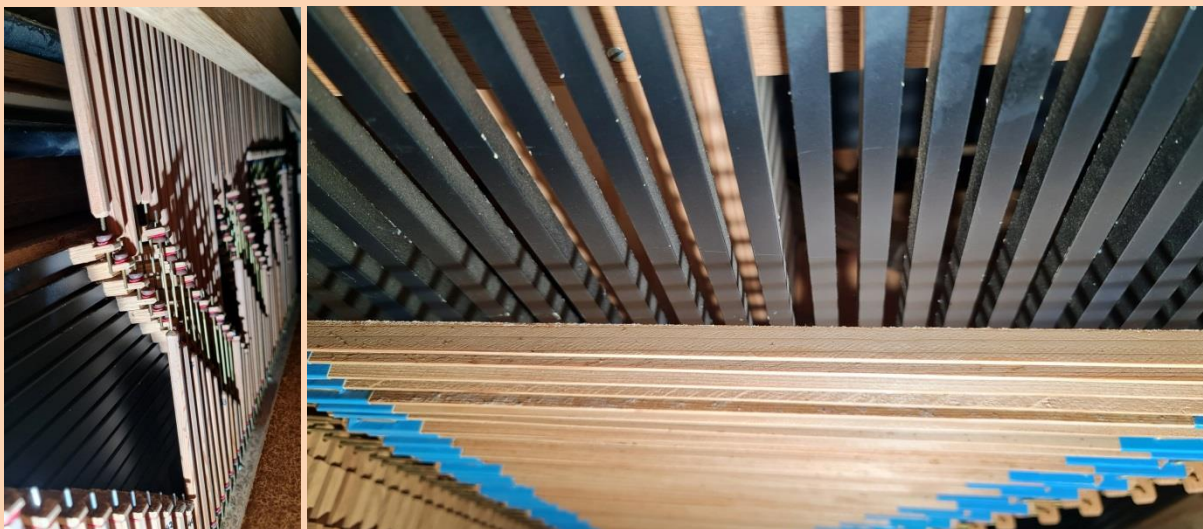

De toetstraktuur. Bij een mechanische speeltraktuur worden de bewegingsimpulsen van de vingers van de organist via de toetsen op mechanische wijze, via verschillende overbrengingen, overgebracht naar de speelventiel in de windlade waarop het pijpwerk staat. De speeltraktuur van het orgel werd op traditionele wijze vervaardigd. De overbrengingen zijn van hout en metaal.

The tracker action. This mechanical action is the classical form of key touch between key and wind chest pallet, the opening that occur during pressing the key. This mechanical action was constructed in the traditional way with wooden trackers, metal wires and roller-boards etc.

Die Traktur. Die Bedienung des Instrumentes ist einfach und effizient: die Bewegungsimpulse von den Fingern des Organisten werden über Umlenkungen bis zum Schleifladenventils geführt.

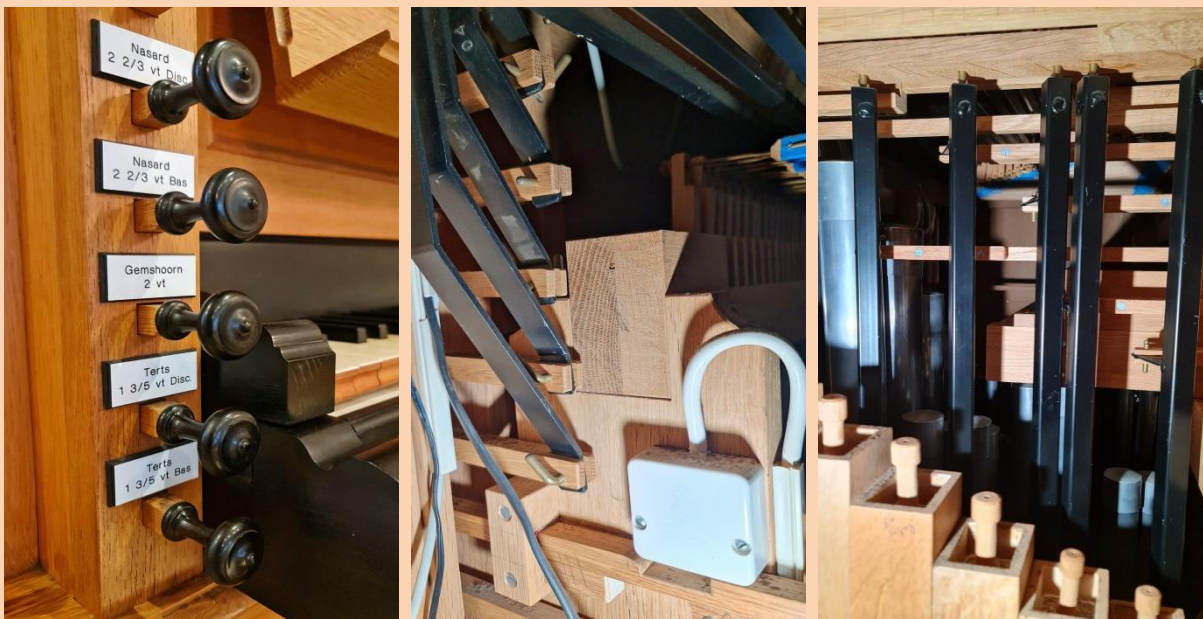

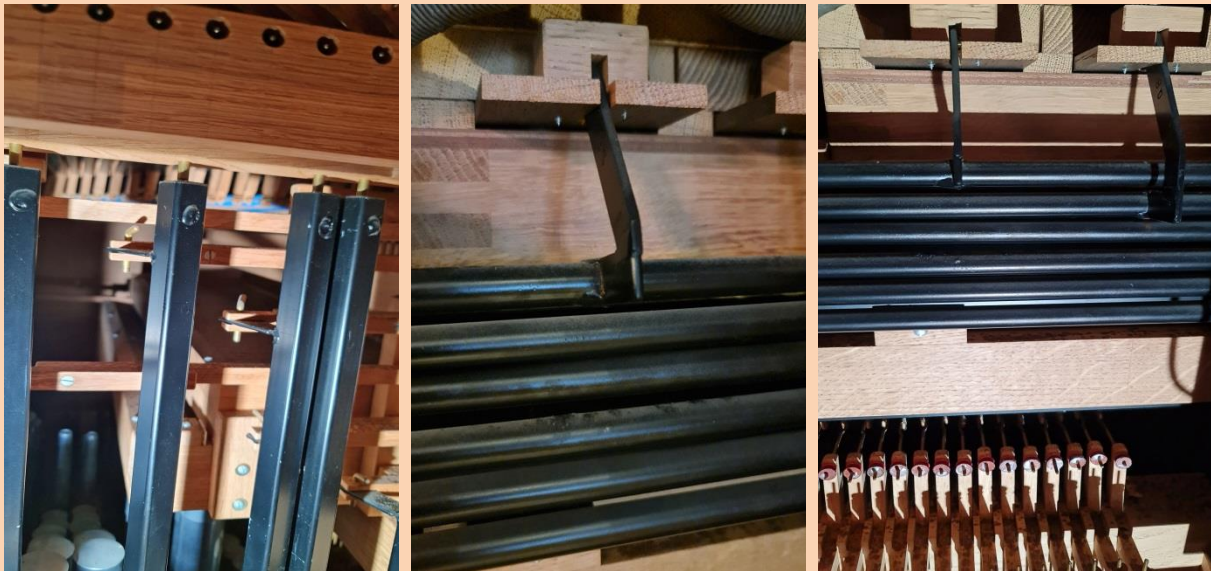
Toetsmechanieken met houten stoters, houten abstracten, messingdraden leren moeren en vierkante metalen wellen

Tracker action with wooden punch mechanism, wooden trackers, brass wiring, leather nuts and square iron rollers.

Mechanismen mit Holzstößeln, Holzabstrakten, Messingdrähten, Ledermuttern und (quadratischen) Rollen aus Eisen.

De registertraktuur is gemaakt van eikenhout en metaal. De armen zijn degelijk vast gelast. Het ijzerwerk is geleverd om roestvorming te voorkomen. De overbrengingen zijn kort en direct, alles is zeer compact gebouwd. De trekkers zijn gemaakt van massief eikenhout. De manuaalkoppel is een schuifkoppel, de twee pedaal koppelingen worden bediend met messing knoppen links en rechts van de klaviatuur.

The stop action is also constructed in the traditional way with wood and metal. All is quite narrow assembled in the organ case. The stop knobs are made of black ebony. The manual coupler is a sliding coupler, the two pedal couplers are operated with brass buttons on the left and right of the manual keyboard.

Die Registertraktur wird über Holzstangen, Metallwellen und Winkel übertragen und in der Nähe der Windlade begrenzt. Die Registerknöpfe sind aus Ebenholz, Züge aus Eichen. Die Manualkupplung ist eine Schiebekupplung, Die zwei Pedalkupplungen werden mit Messingknöpfen links und rechts der Klaviatur bedient.

De speeltafel is de werkplek van de organisten. De speeltafelkast werd vervaardigd van eikenhout en is aan de voorkant van het orgel gesitueerd. De manuaalklavieren hebben een omvang van 54 tonen (C-f³), het pedaalklavier heeft een omvang van 27 tonen (C-d¹). De bakstukken zijn van eiken in ebbenhoutkleur, in de stijl van Strumphler. Het ondertoetsbeleg van de manuaalklavieren is van been, de frontons van hout (model Gierveld afb. 49) en het pedaalklavier en de orgelbank zijn van eikenhout. De orgelbank kan op z.g. sloffes geplaatst worden om deze zo te verhogen. De registerknoppen zijn van hout, de registerbenamingen zijn op plaatjes boven de registerknoppen aangebracht. De registers zijn ordelijk in registerpanelen aangebracht.

The console is the organist's work place. The case work was designed in the typical Fama & Raadgever style. The compass for manuals is 54 notes, for the pedal 27 notes. For the console oak was used, the cheeks are from oak in ebony color. The natural keys are covered by bone. The pedal board is made of oak and the bench can be raised by an oak raiser. The stop knobs were made of ebony too and the stop names are engraved on plates above the stop knobs. The stops are orderly situated in panels at the right and left of the keyboards.

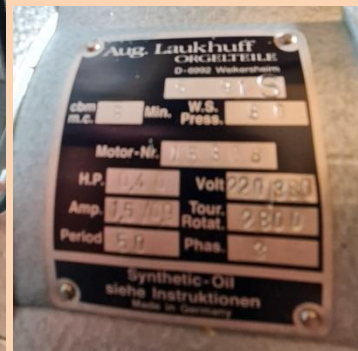
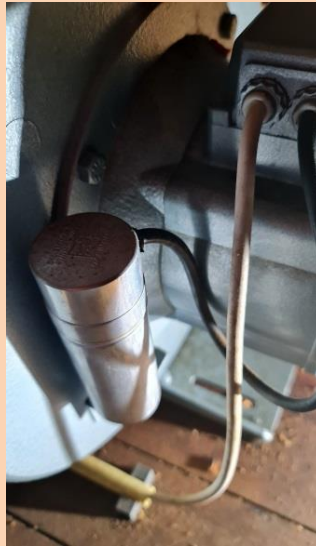
Der Spieltisch ist der Arbeitsplatz des Organisten. Das Spieltischgehäuse aus Eichenholz ist im Hausstil der Orgelbauer. Die Backen sind aus Eichen in Ebenholz-farbe, im Baustil von Strumphler. Die Tasten sind aus Feinjährigem Holz, die Untertasten wurden mit Beinauflage versehen und die Obertasten sind aus Ebenholz. Pedal und Orgelbank (mit hölzerne Erhöhungen) sind aus Eiche. Alle Bedienelemente wurden übersichtlich eingebaut mit Registerzüge rechts und links der Klaviaturen.

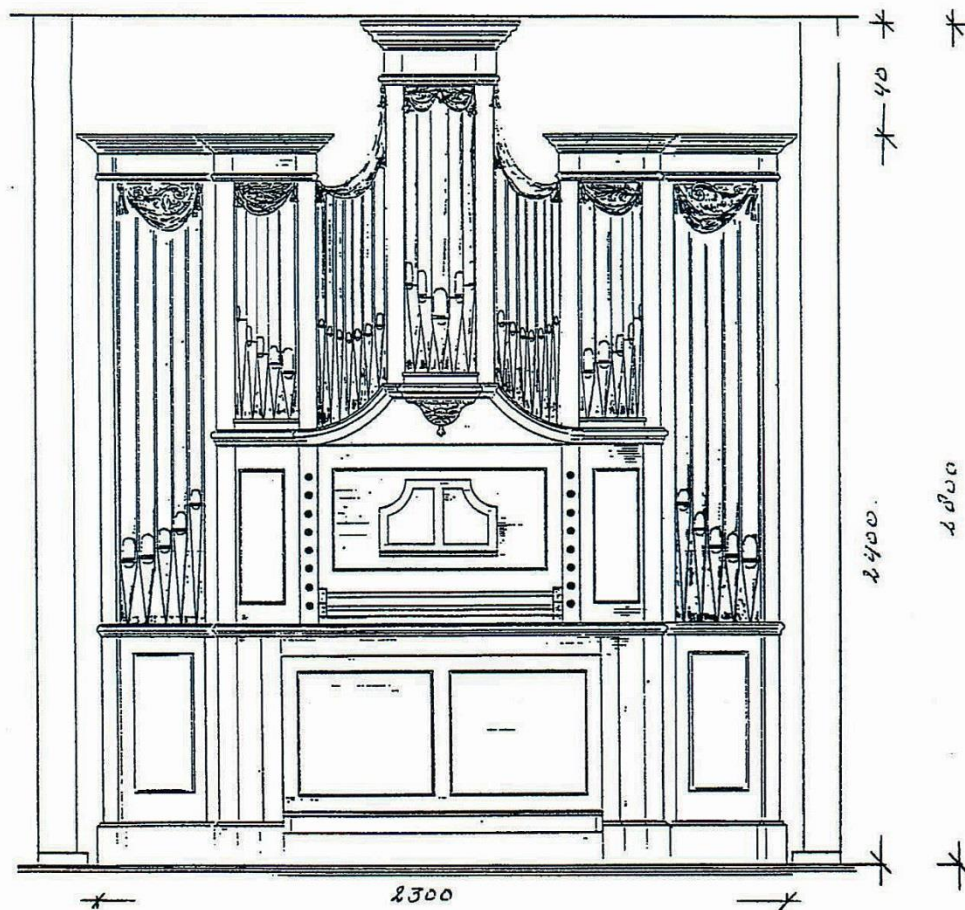
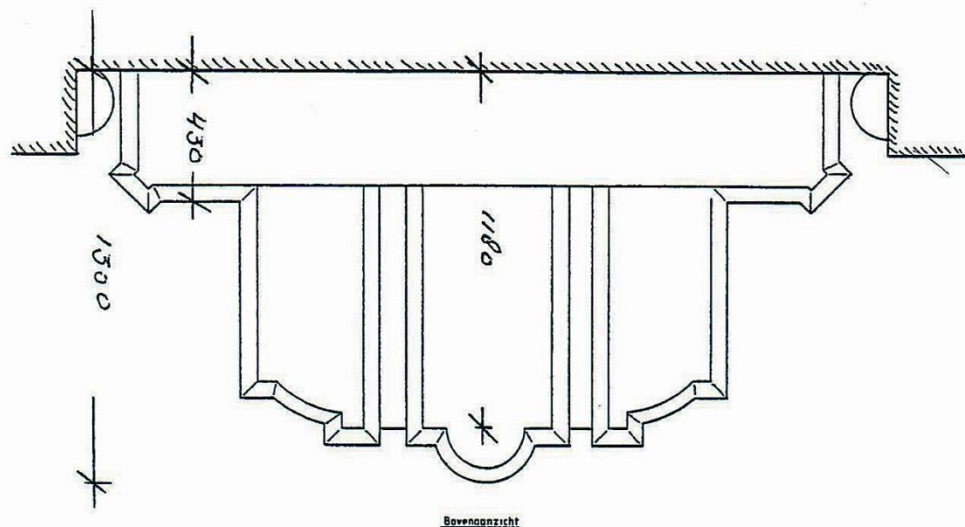
De originele muzieklessenaar
The original music stand
Der originale Notenständer

De wind is het levendige element van een pijporgel. Orgelwind heeft dan ook veel invloed op de klank. Een toereikende balgvoorziening is en blijft uitermate belangrijk. De vouwbalg in dit orgel werd gemaakt van grenenhouw en staat onder in (achter) de orgelkast. De maten van de balg zijn 100cm lang x 60cm breed. De winddruk van het orgel staat op 76mm WK. De ventilator (van het Duitse merk Laukhuff) heeft een condensator en heeft een 220VAC aansluiting. De regulatie staat direct aangesloten op de balg. De windkanalen zijn van eikenhout. De verbindingen zijn afgeplakt met schapenleer. Het leer van de balg en de verbindingen zijn visueel in goede staat. De winddruk is 76,5mm waterkolom.

The wind supply is of great importance in an organ and influence the sound in an important way. The reservoir(100x60cm) is a parallel single rise traditional below made from pine with folds and ample capacity. This bellow and the blower are situated on the ground floor behind the organ case. The blower (Laukhuff, Germany) has a 220Volt capacitor. The wind trunks are in general made of oak and the connections are covered by leather. The leather of the bellow is in good condition. The wind pressure is 76mm.

Der Windversorgung hat viel Einfluß auf den Klang und ist deshalb wichtig. Die Faltenbalg (aus Kieferholz) geht parallel auf und steht in der Nähe von einer Laukhuff Gebläse Maschine (mit Kondensator 220VAC). Windkanäle wurden hauptsächlich aus massivem Eichenholz hergestellt. Das Leder des Faltenbalgs und die Verbindung der Falten sind in Ordnung. Der Winddruck beträgt 76,5mm.

Onderwerp	Aangepast fronton/verp. zijlorens			Code	Me02
Datum	Schaal	Aantal	Tek.	Wijziging	
21-02-92	1:20			Tekening- nummer	A00-001C
					Maatstaf/Scale 1:1000 / 1:4000
Firma & Raadgever					A4

Afmetingen orgelkas:	Measures organ case:	Abmessungen Orgelgehäuse	
Hoogte totaal kas	total height case	Höhe Gehäuse	280cm
Verhoogde vloer achter kas (windvoorziening)	Raised floor for wind supply behind organ case	Erhöhter Boden Windversorgung hinter dem Gehäuse	+40cm
Breedte kas	width	Breite	230cm
Diepte zonder balg/motor	Depth (without windsupply)	Tiefe ohne Windversorgung	173cm
Bourdon 16' achter kas	Bourdon 16' behind the main case	Bourdon 16' hinter das Gehäuse	-20cm
Windvoorziening achter kas	Wind-supply behind case	Windversorgung hinter Gehäuse	70cm

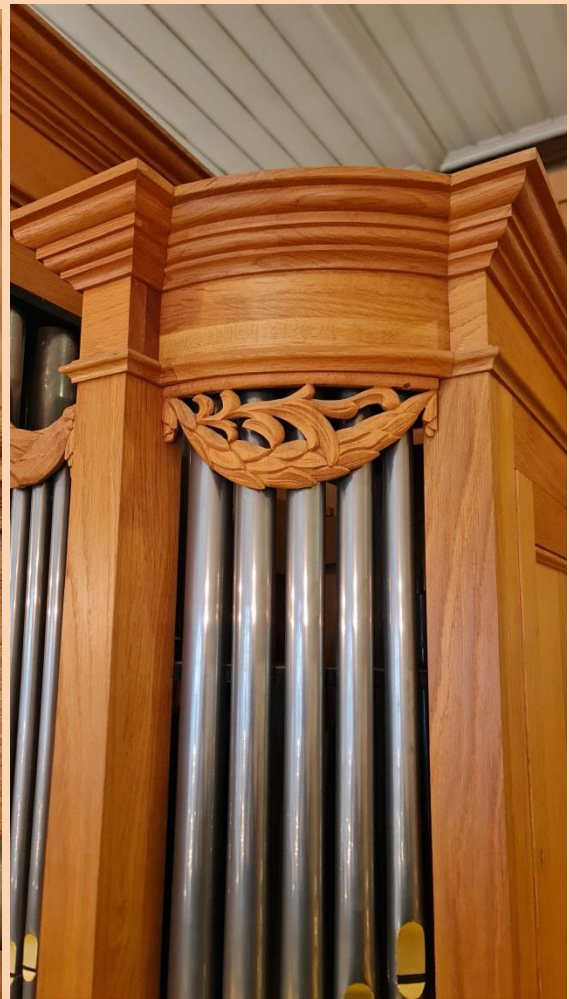

De orgelkas is gemaakt van eikenhout. De kas heeft meerdere functies: het meest belangrijk is zeker de invloed op de klankontwikkeling, maar een orgelkast beschermt het instrument vanzelfsprekend ook tegen vuil- en stofinval. Daarnaast heeft de kas een dragende constructie. De esthetische vormgeving is natuurlijk ook van belang evenals het feit dat een gesloten orgelkast bescherming biedt tegen ongewenste bezoekers. Het kastwerk is op ambachtelijke wijze uitgevoerd in eikenhout. De grote panelen in de achterwand zijn gemaakt van hechthout zodat scheurvorming door verandering in temperatuur en luchtvochtigheid voorkomen wordt. De kas is alleen open aan de frontzijde. Boven de frontpijpen is decoratief houtwerk aangebracht. Dit orgelfront is gemakkelijk inpasbaar in veel gebouwen gezien zijn vormgeving.

The organ case is made of oak. The case has several important functions; the most important is the influence on the sound development but an organ case also protects the instrument. Besides this the case is part of the whole construction. Clear the architectural aspects are also worth to mention. The case is as mentioned constructed of first class wood (oak) and the larger panels at the back wall were made of plywood to avoid problems when the humidity goes down. The case work is only open at the front. The decorative woodwork above the display pipes was designed by the organ builder. This kind of classical case design is quite easy to install in rooms with different architecture.

Das Orgelgehäuse passt mit diese Klassische Moderne Gestaltung fast jedem dem Raum an. Das Gehäuse aus Eichenholz hat mehrere Funktionen, wichtig sind den Einfluss auf die Klangentwicklung, schützt gegen Schmutz und Staubeinfall und unerwünschte Besucher. Es hat aber auch ein tragende Funktion. Das Gehäuse ist nur zur Vorderseite hin geöffnet. Holzschnitzereien wurden von der Orgelbauer hergestellt. Dieser Orgelprospekt lässt sich aufgrund seines Designs problemlos in viele Gebäude einbauen.

De labia van de frontpijpen in de pedaalkast spreken aan de voorkant, in de hoofdkas spreken de frontpijpen naar de binnenkant van de kast, aan de buitenkant zijn de labia slechts visueel aangebracht, zie foto rechts!
 The mouth of the display pipes in the pedal speak at the front side, in the main cabinet the display pipes all speak to the inside (on the outside the mouth are only visually arranged, see picture at the right!).
 Die Prospekt Pfeifen im Pedal sprechen wie üblich nach vorne, im Hauptwerk zum inneren (an die Außenseite sind die Lippen nur optisch bemalt, siehe Bild rechts).

Het pijpwerk is orgelmetaal (legering van tin en lood) en eikenhout. De frontpijpen spreken aan de binnenkant (zie foto links). De hoeden van de gedekte pijpen zijn voorzien van papier zodat de hoed goed op de corpus aansluit. De roeren van de Roerfluit zijn inwendig aangebracht. De mensuren (pijpmaten) en de wanddiktes van de pijpen staan in verhouding met de diameter, corpuslengte en de winddruk. Het artistieke ontwerp van de alle pijpmaten werden door Fama & Raadgever geïntoneerd op het werk van orgelbouwer Strumphler (Hollands klankidoom eind 18^e eeuw), en daarmee zeer nauw verbonden de intonatie (open voet, lagere winddruk) was beslissend voor de totaalklank van het gehele orgel. De technische staat van het pijpwerk is, op enige kleine stemschade, na goed, wel moet alles in het orgel na 30 jaar goed stofvrij gemaakt worden.

The pipe work is traditional made from a tin/lead alloy and from wood. The display pipes of the main case speak at the inside (see picture left). The caps of the pipes are sealed with paper, so all fit well to the pipe bodies. The pipe scales are determined according to the principles of the organ builder Strumphler (Dutch sound idiom at the end of the 18th century) and the voicing (open foot, lower wind pressure) was linked to this and was decisive for the sound of the instrument. The typical style of Fama & Raadgever organs are close related to these voicing principles and were also strongly desired by the client. The technical condition of the pipe work is good, apart from some minor tuning damage, all pipes and wood in the organ must be properly cleaned from dust after 30 years.

Das Pfeifenwerk wurde angefertigt aus Zinn & Blei und Holz. Die Prospektpfeifen ins Hauptgehäuse sprechen ins Gehäuse (siehe Bild links). Die gedäckt Pfeifen sind mit Papier versehen. Die Wandstärken der Pfeifen wurde bestimmt nach Durchmesser, Länge und Winddruck. Für die künstlerische Gestaltung der Pfeifen mensurierung orientierte Fama & Raadgever sich an den Arbeiten des Orgelbauers Strumphler (niederländische Klangsprache Ende des 18. Jahrhunderts) und die Intonation (offener Fuß, geringer Winddruck) war damit eng verknüpft und war entscheidend für den Gesamtklang der Orgel. Der technische Zustand der Pfeifen ist bis auf kleinere Stimm Schäden sehr gut, allerdings müssen die Pfeifen und Bretter, nach 30 Jahren, staubfrei gemacht werden.

De verkoopprijs van het orgel en de kosten voor overplaatsing naar de nieuwe locatie:

Van den Heuvel-Orgelbouw kreeg de exclusieve opdracht om een geschikte plaats voor dit fraaie orgel te vinden. Het orgel is per direct leverbaar. De vraagprijs van de verkoper is slechts Euro 29.900,--. Over het aankoopbedrag is geen BTW verschuldigd omdat u het orgel van een kerk aankoopt!

De kosten voor demontage en het overplaatsen komen voor rekening van de koper. Deze kosten zijn afhankelijk van de plaats waar het orgel moet worden opgebouwd. J.L. van den Heuvel-Orgelbouw zal hiervoor in goed overleg met de koper een duidelijke en gedetailleerde offerte uitwerken.

The sales price of the instrument and costs for dismantling and installing in the new location:

Van den Heuvel-Orgelbouw was requested to find a suitable place for this organ. This beautiful instrument is immediately available. The asking price of the owner is only Euro 29,900. No VAT is payable on the purchase amount as the organ is sold by a church!

The costs for dismantling and transfer to the new location are at the expense of the buyer. The cost for these works depends on the place and situation where we have to assemble the organ. J.L. van den Heuvel-Orgelbouw will prepare a very clear and detailed quotation for these costs in close consultation with the buyer.

Verkaufspreis, Abbau- und Installationskosten am neuen Standort:

Van den Heuvel-Orgelbau erhielt den Auftrag, einen geeigneten Platz für diese Orgel zu finden. Diese Orgel ist ab sofort verfügbar. Die Preisvorstellung vom Verkäufer beträgt nur 29.900 Euro. Auf den Kaufbetrag wird keine Mehrwertsteuer erhoben. Die Kosten für Demontage und Montage gehen zu Lasten des Käufers. J.L. van den Heuvel-Orgelbouw erstellt hierfür, in enger Absprache mit dem Käufer, ein sehr detailliertes Angebot.

Verdere informatie / further information / weitere Informationen

Jan L. van den Heuvel – Orgelbouw bv

**Amstelwijckweg 44
NL – 3316BB Dordrecht
T 078-6 17 95 40**

**vdheuvel.orgelbouw@wxs.nl
www.vandenheuvel-orgelbouw.nl**